ΙΙ. ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800-479 π.Χ.)

4. ΑΘΗΝΑ: ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑ

Ποιες ήταν οι ασχολίες των κατοίκων της περιοχής της Αττικής;

Το έδαφος της Αττικής ήταν φτωχό και πρόσφερε στους κατοίκους του στις παρακάτω δυνατότητες:

α. λιγοστές πεδιάδες --> **γεωργία**

β. ορεινές περιοχές --> **κτηνοτροφία**

γ. εκτεταμένα παράλια --> ανάπτυξη **εμπορίου** και **ναυτιλίας**

Πώς συνενώθηκαν οι συνοικισμοί της Αττικής σε κράτος;

- αρχικά οι Αθηναίοι ζούσαν διασπασμένοι σε μικρά κέντρα με αυτόνομη διοίκηση και ενώνονταν μόνο όταν αντιμετώπιζαν κοινούς κινδύνους
- αργότερα δημιουργείται ένα ενιαίο κράτος με έδρα την Α**θήνα**[1]
- οι Αθηναίοι στην καταγωγή ήταν **Ίωνες**
- ήταν πολύ περήφανοι για την καταγωγή τους (*αυτόχθονες*) και πολύ δεμένοι με τον τόπο τους

1. Η δημιουργία ενός ενιαίου κράτους αποδόθηκε στο Θησέα και σε ανάμνηση αυτού γιόρταζαν τα Παναθήναια.

<u>Ποιο ήταν το πρώτο πολίτευμα της Αθήνας και πώς αυτό αντικαταστάθηκε από άλλες μορφές πολιτευμάτων;</u>

- πρώτο πολίτευμα στην Αθήνα είναι η **βασιλεία** (τελευταίος βασιλιάς ήταν ο **Κόρδος** ο οποίος, σύμφωνα με την παράδοση, θυσιάστηκε προκειμένου να αποφευχθεί η σύγκρουση με τους **Δωριείς**[2]· η συγκεκριμένη παράδοση πιθανόν δείχνει πως η μετάβαση του πολιτεύματος, από τη βασιλεία στην αριστοκρατία, έγινε με ειρηνικό τρόπο, γεγονός που αποδεικνύεται και από το θεσμό του *άρχοντα-βασιλιά*, τίτλος ο οποίος διατηρήθηκε κατά τη μετάβαση από τη βασιλεία στο αριστοκρατικό πολίτευμα)

<u>Ποια ήταν τα όργανα εξουσίας στο αριστοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας;</u>

- άρχοντας-βασιλιάς: αρμοδιότητες **θρησκευτικού** χαρακτήρα
- ουσιαστική εξουσία ασκούν οι:

  α. **επώνυμος** άρχων (άρχοντας): υπεύθυνος για τη σύγκληση της **Εκκλησίας** του Δήμου

  β. **πολέμαρχος**: αρμόδιος για στρατιωτικά θέματα
- έξι θεσμοθέτες: **δικαστικά** θέματα
- Άρειος Πάγος: τήρηση των **νόμων**
- Εκκλησία του Δήμου: συνέλευση όλων των **Αθηναίων** (η Εκκλησία του Δήμου απέκτησε μεγάλη σημασία στα μεταγενέστερα χρόνια)

---

2. Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Κόδρου, οι Δωριείς στην Πελοπόννησο περνούσαν μια εποχή ξηρασίας και, προσπαθώντας να βρουν διέξοδο, αποφάσισαν να καταλάβουν την ευημερούσα Αττική. Πριν εκστρατεύσουν, είχαν ζητήσει χρησμό από το μαντείο των Δελφών. Σύμφωνα με την προφητεία, οι Δωριείς θα καταλάμβαναν την Αθήνα, αρκεί να μη σκότωναν το βασιλιά της. Όταν μαθεύτηκε η προφητεία, ο Κόδρος αποφάσισε να θυσιαστεί για να μην πραγματοποιηθεί η κατάκτηση της πόλης. Μεταμφιέσθηκε σε χωρικό και κάνοντας πως μαζεύει ξύλα, πλησίασε το στρατόπεδο του εχθρού. Εκεί δημιούργησε ένα επεισόδιο με δύο στρατιώτες. Κατάφερε να σκοτώσει τον έναν, αλλά ο άλλος τον σκότωσε για να εκδικηθεί το θάνατο του φίλου του. Όταν οι Αθηναίοι έστειλαν κήρυκα στο εχθρικό στρατόπεδο, ζητώντας τον νεκρό βασιλιά για να τον θάψουν, οι Δωριείς συνειδητοποίησαν πως, αφού είχαν σκοτώσει το βασιλιά των Αθηναίων, δεν θα κατάφερναν να καταλάβουν την πόλη.

<u>Τι γνωρίζετε για τις κοινωνικές εντάσεις που οδήγησαν στο “Κυλώνειο άγος”;</u>

α. με την ανάπτυξη του θαλάσσιου εμπορίου, οι **έμποροι** και οι βιοτέχνες αποκτούν μεγάλη οικονομική δύναμη και αμφισβητούν την εξουσία των **ευγενών**

β. οι χρεωμένοι **αγρότες** απαιτούν κατάργηση των χρεών καθώς, όσοι από αυτούς αδυνατούν να πληρώσουν τα χρέη τους, γίνονται **δούλοι**

Ποιες ήταν *οι συνέπειες* από το παραπάνω κλίμα δυσαρέσκειας και κοινωνικής έντασης;

Το 632 π.Χ. ο **Κύλωνας**, εκμεταλλευόμενος το κλίμα δυσαρέσκειας που επικρατούσε, προσπάθησε, με τη βοήθεια πολλών οπαδών του, να καταλάβει την εξουσία και να γίνει τύραννος. Το κίνημά του όμως απέτυχε και ο ίδιος δραπέτευσε στα Μέγαρα. Οι οπαδοί του Κύλωνα, κατέφυγαν ως ικέτες στους βωμούς των θεών προκειμένου να γλιτώσουν τη ζωή τους, καθώς τότε, όσοι κατέφευγαν στους βωμούς, θεωρούνταν προστατευόμενοι των θεών. Ωστόσο, θανατώθηκαν από τους Αθηναίους. Το ανόσιο έργο της θανάτωσης των οπαδών του Κύλωνα είναι γνωστό ως *Κυλώνειο άγος*.

<u>Πώς οδηγήθηκε η Αθήνα στην καταγραφή νόμων;</u>

Μετά τη θανάτωση των οπαδών του Κύλωνα:

α. η αναστάτωση κορυφώνεται και οι Μεγαρείς καταλαμβάνουν τη Σαλαμίνα

β. καθημερινά προβάλλονται αιτήματα για κατάργηση των χρεών και για σύνταξη γραπτών **νόμων** (καθώς μέχρι τότε οι νόμοι ήταν **άγραφοι**, γεγονός που εμπόδιζε τη σωστή απονομή της δικαιοσύνης)

Οι ευγενείς, για να εκτονωθεί η δυσαρέσκεια του λαού, ανέθεσαν, το 624π.Χ., στο **Δράκοντα** να καταγράψει του νόμους, νόμους που έμειναν στην ιστορία για την αυστηρότητά τους (Νόμοι του Δράκοντα / *δρακόντειοι νόμοι*).